

در سعادته نشانی

۱۰۰ یازدهم

شرائط اشترا

ولایاتده سنه لکی ۱۵۰ آلتی آیلنی
۸۰ غروش اولوب اوج آیلنی
یوقدر . قیرله دن مقووا بورو
ایله آلتی ایچون سنوی بکری
غروش فضله آلنور .

سِرْوَتِ-فُنُون

سر محرر و مدیری .

احمد احسان

شرائط اشترا

در سعادته سنه لکی ۱۳۰ ،
آلتی آیلنی ، ۷۵ اوج آیلنی
۴۵ غروشدر پوسته ایله
کوندر بلورسه ولایات بدلی
اخذ اولنور .

پنجشنبه کونلری چیقار . منافع ملک و دولته خادم مصور عثمانلی غزته سی

N^o : 379

Rédacteur en chef
Ahmed IHSAN

SERVET-I-FUNOUN

JOURNAL ILLUSTRE TURC PARAISSANT LE JEUDI
CONSTANTINOPLE

8me Année

BUREAUX:
78, Grand'rue de la
Sublime Porte

سکزنجی سنه — اون پنجنی جلد

پنجشنبه — ۴ حزیران سنه ۱۳۱۴

عدد : ۳۷۹

— خصوصی قروکیدن یابدیرلشدر —

[یاوران حضرت شهریاریدن صادق المؤید بکک بحرای کبیر سیاحتی : کفردهه تبو عربانی طرفندن اجرا ایڈیلان سلاح اوبونلری]

Yoyage de Sadik-Bey au Sahara d'Afrique: Les Tébous jouaut devant Sadik-Bey à Kofra.

شهرت سهيله

علی کمال بکه

« ادبیات جدیدہ - منشأ و اساسی »

مقالہ سندھ سزہ عائد اولان سطر لڑہ دون اقدامہ جواب وریورسکزر . براز شدتی ، طوغروانی جھتیلہ براز آجی اولان سوزلم سزی زیادہ متأثر اتمش کہ زوت فسونی او قور او قوماز یازدیفکر بو مقاله بریشانی فکر و افادہ دن قور تولہ ماش . فقط شیمدی بوکجی شیرلہ اشتعالی ، ظاہری بزناکت آئندہ اخفایہ چالشیلان تزیقاری بر طرفہ بر افرق سزکہ آجیقندن آجیغہ ، خالصانہ کوروشلم . بلکہ بومشر اولور و طرفتیجہ نادیلمک ایستلدیکی اکلاشیور . اگر بری . بریزک مقصدینی عمداً آکلاماق ایسترسک آرتق فاندسز قاله جق اولان مباحثینی کسرز . شیمدی کلکنز ، « شهرت سهيله » و « آه من الشعر و حالانہ » عنوانی بندلر - کزی ، حاوی اولدقاری مواد اعتباریہ ، اوج نقطہ نظر دن تدقیق ایلمک .

اولا : حکمت بدایعہ دائر برتدقیق ناچیزانہ محصولی اولارق درت بش ہفتہ در زوت فزونندہ نشر ایڈیان مقالہ لرمی بکنیورسکزر ؛ بونلرک فی اساس اولدیفنی شو سطر لڑہ آکلاشیورسکزر :

[یکی ادبیات جدیدہ مک مجاہد لردن بری حکمت بدایع نامنہ نہ تحف سوزلر فی لاتیور ، علمی ہرج و مرج ، تاریخی تارمار ایڈیور ... § ... حکمت بدایع دیبہدہ اومولاز ہندیلارہ یوزرز . یوزرزدہ بنہ نہ حکمی وار ، ادیب کچیز .]

دیورسکزر . شیمدی انصاف ایڈیکز ، ہم بر جوق چایشہرق ، بر خیلی کتاب قاریشدہرق میدانہ قوبدایم بو مباحثی جو ورتک ایچون بو قدر جق بر روز کفایت ایدرمی ؟ سولہ مک حاجت بو قدر ، طبیعی بیلسکزر کہ ہرادا بر دلہ مقارن اولمالیدر ، دللسز ادعا کیمک طرفندن در میان ایڈیلیرسہ ایڈلسین نظر اعتبارہ آئہماز . اگر مقصدکزر ، ادعا ایڈیککزر کجی ، خالصانہ ایسہ سولہ یکز ، حکمت بدایع بچشدہ نہنی

تحف بولدیکنز ؟ علمی ناصل ہرج و مرج ایتمک ؟ تاریخی ناصل تارمار ایلمک ؟ بونلری سولہ ماش اولسہ یڈیکز ہر کسدن اول بن مستفید اولوردم ؛ چونکہ طبیعی بولہ شیرلہ اوغراشمہ مدہ بر مقصد ، بر فکر خدمت وارد . او مقصدہ ، او فکر خدمتہ یاردم ایڈہجک ہر اخطار نتیجہ قیمتداردر . باقکزر ، بونی فقخر ایچون سولہ میورم : شیمدی بہ قدر زوت فزونہ بش اون حکایہ ، بر قاج مقالہ متسوعہ ، بر رومان یازدیفک حانہ - شہسز در کسز اولدقارندن - بونلر ایچون ہیچ بر طرفدن ہیچ بر تقدیر کورمدم ؛ حالبوکہ حکمت بدایع بخشاری ہیچ او مسادایم بر لردن او قدر التفاتی . تشویقی جلب ایڈی کہ مکتبہ کی معلمین محترمہ سابقہ مک بو التفاتاری . استانبول و طشرمدہ کی رفقای تحصیلک بو صمیمی تشویقاری بکاچکہ حکم بورغو نلقارک آجینی شیمدین ومع زیادہ تلافی ایڈبرمشدر .

سزی جف القلم قہرایلمک ، بیترمک ! نیتندہ اولدیفمندن شکایت ایڈیورسکزر . شیمدی بولہ بر شکایتہ نپدہ حقم اولمازی ؛ حالبوکہ بن سوزلرہ اسباب موجبہدہ کوسترمشم . سز ایسہ یالکنز یازیلرک تحف اولدیفنی ، علمک ہرج و مرج ، تاریک تارمار ایڈلیکنی سولہ مکلہ اکفا ایتمسکزر . بونلرک ہانکیسی « جف القلم » در ؟ حقمنزلق ہانکیمزدہ ؟

حکمت بدایع حقندہ شیمدیلک باشقہ اعتراضکزر یوق ؛ فقط حقمدہ دورلو ادعالرکزر وار . « شهرت سهيله » ترکیبی ایلہ « نہ لطیف ... ! » دیبہ اکلنہ شمسکزر . احتمالکہ سزجہ لطیف دکلدز . ہلہ علیکہزدہ سولنمش اولدینی ایچون ہیچ لطیف بولمازسکزر . فقط بن ائی بولماسم طبیعی یازمازدم . سزک لطیف تاتی ایتمکزر بونک قتالی ایچون برسب اولہ بیلمی ؛ یا کلمشی ؛ متافرمی ؛ مقصدی افہامہ کفایت ایٹیورمی ؛ یوقنہ علی العمیا دینلہ کلدی کجی . شیوہی مغایرمی ؛ اگر بو ترکیب شو قنصانلردن عاری ایسہ اکلنہ مک نہ حقکزر وار ؛ مزاجچر-

ورانہ ر مقالہ یازمش اولسہ یڈیکز بونکگدہ ، ساژ شیرلہ دہدا کلنہ بیلسکزر ؛ نہ بد سوزلر . کزی لطفیہ حمل ایڈہرک برشی سولہ مزدم . فقط جدی بر مقالہ دہ مقصدی اکلنہ آئندہ بوغق یاقشیمہ جفی . براز انصاف ایلہ دوشونورسہ کزر ، سزہ تسلیم ایڈرسکزر . سقط ترکیلہ بر میل جاہلانہ اولدیفنی اکلاشیورسکزر ؛ بونی مثالر ایلہ کوسترہ مزیدیکز ؟ دہا باشقہ تزیقار کردہ اکسک دکل . « مر جرسو مجاہدہ » ، طاشقین بر تلغیذ مجاہدہ ، « ای حکمت بدایع منبع مجاہدی ! » و صفر یلہ بی نذلیل و تحقیرہ وسیلہ آزادیفکر خالدہ بنہ اعتراضاتمز شخصہ دکل ، افکاردر ؛ آثارہ اعتراض ایلیورز ؛ اداسندہ سکزر . شخصہ اعتراض ایتمک ایستہ ماش اولسہ یڈیکز دہا زیادہ نہایہ جقدیکز ؟ اقدام وسارہ کجی سوکہ . جکمیدیکز ؟ بیلسکزر کہ بونلرہ اعتراض دیمزلر ، باشقہ نام و بررلر . ایستہ . سوزلم سزی زیادہ متأثر اتمش دیبہمک بر سببہ دہ بودر . چونکہ سابقہ بشریتلہ او قدر حدت ایتمہ ماش اولسہ یڈیکز ایلریدہ کندیکنر کلدہ ندامت ایڈہجکزر بو سزہ یاقشیمانظر . قتلردن فراغت ایلریدیکز .

« شهرت سهيله » کردہ شو سطر لری دہ او قوبورم :

[... فقط بودہ حکمت بدایعدن دم اورمق ، یعنی « یوق داردہ بزدن اورک دیار » دیبہرک شوقوس فوجہ امت ایچندہ حالاً نہ قدر الی قلم طوتانلر وارسہ آلری استخفاف ایتمک ایچیوندر . بالفرض اقدامک علوم لسانیہ محری ، محررفاضل اومتین ، او واضح ، اولنہ مقالاتیہ ترکیبہ مرک قواعدینی اساسندن احیا ایلیور ، دکلی ؛ بوہمت مشکورہیہ کولہجکز ، قیزہجغز ، بولہ یازیلری یازناری دہ ، او قویاناری دہ تزیف ایڈہجکزر .]

تأثر وحدتکزر شیمدی بہ قدر کچمش اولہ جغندن بن سولہ مدن شو سوزلرک نہ قدر نامحس اولدیفنی البتہ کندیکنرہ آکلا شمسکزر . بن سزہ بوداردہ بسندن اورک دیار یوق دیدمی ؛ شوقوس فوجہ امت ایچندہ حالاً نہ قدر الی قلم طوتانلر وارسہ استخفاف ایتمدی ؛ اقدامک علوم

«Une étrange physionomie littéraire»

تعبیر معروفندن اتحالی اونوتامش .. وار اولسون !]

مساعده ایدیگزده بوراده مقصد کزی ایجه آکلا به مامش اولدیغی اعتراف ایدهم : تلمیذ سجاد بن اوله جف ؛ کنج استادکم ؟ اومقاله بن یازماشم ده باشقه بری یازمش ، آلتنه امضایی بنی آتشم ؟ یوقسه مقصد کز باشقه ایدی ده مطبعه سهوی اوله رقی عباره قاریشدی ؟ فکر کزی آچیق سندن آچیغه اظهاردن بیخون اجتناب ایدیورسکمز ؟ یوقارلرده کج استادکم اولدیغندن بحث کچمه بدی یوسوز کزدن واضح معنا استخراج ایده یلیایدی . سز مقاله بن یازما دیغی سویلمکله اونی بکنمش اولیورسکمز ؛ چونکه بوسم یازمه جف شیلردن اولویجه طبیعی ائی وقیمتلی بر مقاله اومتق اقتضا ایده جکدر . اکر یوقار یازمه دیدیک کز کچی هیدانن عبارت ایسه اوله بر تعریض بیخون لزوم کوردیکمز ؟ هم بونی بن یازما دیغی نندن آکلا بورسکمز ؟ سرکله شخصی بر معارفه من وارده درجه تحصیل وغیرتمی بیایورسکمز ، بنسأ علیه بوکی مباحثی یازمقدن عاجز قاه جفیمه حکم ایدیورسکمز ؟ اکر اولجه بالنا سبه سویله دیدیک کز کچی تروت فونده کی آتاری هر هفته باشند باشه اوقویورسه کز طبیعی بونلر آرمسند مقاله ت عاجزانه مده منظور کز اولشدر . عجبا بوساکیله وادیات جدیده ، منشأ واساساری بئنده اسلوبجه ، فکرجه بر فرقی کوردیکمز ؟

« غریب و سنجای ادبی » ترکیب سیک فرانسز حه دن اتحالی اولدیغی سویلیورسکمز . اتحالیک معناسی البته بیلیورسکمز . فرانسزجه مقابلی وارد دبییه بوندن سوکره یمک یدم ، صو ایچیم کچی لاقیردیلی ده اتحالی عد ایده جکمز ؛ بونلرک بوتون لسانلرده مقابلیری یوقیدر ؟ یوقسه « سیا » لفظی قولاندیغ موقعه زجه شیمدی به قدر هیچ استعمال اولوتامشعیدر ؟

ایشته ، افندم ، او ایکی مقاله کزی بکا

اونلردن بحث ایدرلر . اکر عن تملرک برینه ایمیلتی بر مقاله درج ایلدیکنی آکلا رسق اونسخه بنی هان جاب ، مندر جانندن استفاده ایدرز . بوسطر لرده تفخر کورمیکمز . یالکنز نصل چالی شیدیمیزی آکلا یوروم . حتی سزک « ژورنال » غزنه سنده بول بورژنک زولایه دائر بر مقاله سی اولدیغی « مرکور دو فرانس » ده کوره رک کتیرتمش ایدم . ایشته سیمیزی بوسور تله ترتیب ایتریکمز ایچون سزک مقاله لر کزدن مستغنی بولوندیغیزی سویله یوروم . فضله اوله رق شونده وارکه سز اومقاله لر ک کاملاً نقل ایتمک ایستمه کز ییله مقتدر اوله مازسکمز . بونک ایچون یازدقلر کز بالضروره ناقص قالیر . بوندن نه سزک قدر وقیمت کزده خلل کایر ، نده بزم ایچون بر معنی تفخر جق قار . چونکه بر چوق غزنه لر اوقویورق حرکات علمیه و ادیبی تعقیب ایتمک اوزم ضروریه مدنیسه دندر . بونلری کورمه مک اولدیغی یرده قالمق دیکدر که تدبیر .

« بز یازارکن ، بز یازار طورورکن اقدام محرر سیک یازبارلی اوقونورمی ؟ » ادعاسنده ایتمش . بوادعی در میان ایتریکم کون ، سلامت فکرمدن امید کسه لیدر . زیرا اوقدر شیئته احتیاج سز وارکه دکل سز ، دکل بن ، دها بر خیلی احتساب غیرت عمر لر مزک نهایتنه قدر چالی شسه ق یازمقله یتیره مبز . بو حقیقت میدانده ایکن یازی یازمه بنی بالکنز نغمه زه تخصیص ایتمک ادعاسنده بولنه بیلیری یز ؟ سزده یازیکز ، بزده یازملم . ال بر لیکله ، بر معاونت متقابله ایله چالی شیملم . اصل بوکی مقابله لر ، مدافع لر یازما یلم ، بونلر محمل و بر میه لم که بونلر غزنه لرک شایان استفاده مقاله لرله طولمی لازم کنن صحافتی بیوده اشغال ایدر . « آه من الشعر و حالانه » سرلوحه لی مقاله مخصوصه کزک نهایتنده شو سوز - لر کزی کورویورم :

[ایچق کنج استاد بوتلمیذ مجاهده بر سنجای غریب ادبی وصف عجیبی استکتاب ایدرکن :

لسانیه محرر فاضلک همت مشکوره سنه کولدمی ؟ قزدمی ؟ اوقویورلری تزییف ایتمی ؛ بالعکس ، علوم لسانیه محرر فاضلک اکثر تدقیقاندن استفاده ایتریکمی هروقت کمال تشکرله اعتراف ایدرم . آز آتاعیده بکا شوسوزلری ده اسناد ایدیورسکمز :

[... فرانسزجه غزنه لر کلرکن پارس مخبر سیک یازی یازمغه نه حق وار ؟ برده ندر اویازیلر ؟ بزوارکن ، بز یازوب طورورکن بویله یازیلری حالا اوقویورلر ، اویله ی ؟] ادعاسنده بولوندیغی سویلیورسکمز . بوسطر لری زرده یازدم ؟ بونقله حقدنه سویله دیمش اولدیغی کورویورم :

« خصوصاً که علی کمال بکک یازیلر نده » فرانسزجه بیلمه ییلر ایچون شایان استفاده « شیلر چوقدر . فرانسز غزنه لر ی استانبوله اقدام مخبر اتندن جاق کله ایدی فرانسزجه « بیلنر ده پارس مخبر اتی اوقویو بیایدی . » شیمدی ، بونلردن « پارس مخبر سیک یازی یازمغه حتی بوقدر » معناسی چقارمی ؟ هم کورویورسکمز که حکم کزی ده کتم ایتمه مشم ، فرانسزجه بیلمه سیکلرک سزک یازیلر کزدن استفاده ایده جکدر بنی سویله مشم . بواستاده نصل انکار اولونه بیلیر که اویازیلر اساساً سزک دکل ، مشهور فرانسز محرر لر ییکدر . سز فرانسز غزنه لر نده کوردیک کز مقاله لر ی ترجمه ، اورادن اقتطاف ایدیورسکمز . بنسأ علیه بونلردن استفاده ایتمک قابل دکلر . لکن ، فرانسزجه بیلنر ایچون حال بویله میدر ؟ فیشارو ، تان کچی غزنه لر بزده اوج درت کون ایچنده کایور . قدرت ماده ی من مساعده اولدیغی درجه ده بر قاج چموره ده آلیورز . بزم آله مادیمز جموعه لر ی آردشالرمز کتیر یور . بونلری متقابلاً بری بریمزه اعاره ایده رک بوسایده فرانسز جموعه لر سیک ادبیانه ، حقوقه ، فوننه عائد اولانلردن ایشتمه . مسلکمز به یاریه جق علوم معنویه و سیایه و ادیبیه عائد مقالانک بر خیلدنی کورمیش اولیوروز . بوجموعه لر دیکر غزنه لرک مواد مهمه مندر جمل بنی ده اعلان ،

صوکره کندیکز بویه تفخزلردن ، عظمتلردن
 سکری قالمزسکز . هرکس معارضنه :
 « سنک بن علیهمده کی سوزلرک بنجه بردیل
 عرفاندر! دسه بیلر ، بوهرکسک سوبله بیله
 جکی برسوزدر ؛ فقط هرکس کندی حقتده
 سوبله بن سوزلری آداب مناظره دائرسته
 دلآله استناد استدره رک جرح ایدمز .
 اعتراف اتمایسکز که سز بونقطه هیهچ
 اهمیت ورمه مشسکز . بن نه قدر عاجز اولسه
 مادام که اتخاده بولوندا فکزی سوبلیوردم ،
 « بویه برشی غیر واقعدر ، اثبات ایسترم ! »
 دیملی ایدیکز . واقعا انسان هر سوزه
 جواب ورمز . بزده اصول مباحثه معلوم .
 ثروت فنون هر شیئه جواب وریورمی ؟
 کهن هفته اخطار ایتدی کی ثروت فنون
 یالکز ادب و تربیه دائرسته سوبله بن
 سوزلره مقابله ایدر . سزکده اولبه یاتمقده
 حقکز واردر . فقط حقکزده او بولده بر
 تجاوز وقوع بولدیغی ادعا ایده بیلر میسکز ؟
 بزم ایچون من القدم بازه کلدیکنز « اجیش
 بوجوش ادبا » فلان کچی وصالر سزه
 قارشی هیهچ برزمان روا کورولمشیدر ؟
 « آه من الشعر وحالانه » ده کندیکزی
 بونقطهدن براز مدافعه ایدورسکز .
 مقاله لرکردن چوغسنگ آوروپا آتاردن
 ترجمه ، نقل اولدیغی ، بعضیلرک طوغرودن
 طوغرویه درسلردن ، مکتبلردن اخذ
 واقبلاس ایدلکیکی اعترافدن صوکره
 بونلرک هیهچ اولمازسه اوقونوب آکلشلد .
 یعنی ، بر مقصد خدمت ایتدیکی سوبلیور ،
 ونظر الاضافه باقیلرسه هانیکمک آوروپا
 افکارو آتاردن استفاضه ، اتحال ایتدیکنزی ،
 هانیکم قریحه مزندن بر فکر ابداعه مقتدر
 اولدیغمزی صوریورسکز .
 اولا ، اتحال ایدبان شیرلک اوقونوب
 آکلشیلیماسی ، بر مقصد خدمت ایتدی
 او اتحالی مدذور وحق کوسترمی ؟ بو
 نتیجه مأخذ تصریح اتمک ایلده استحصال
 اولونور . هرکس یازدیغی آکلاتمق ، بر
 مقصد خدمت اتمک ایچون یازار . بونده
 موفق اوله مازسه کندیبی ایچون برقصوردر .

[قبر شهرنده ملک مظفرالدینک زوجمی طرفندن انشا اولنوب خراب اولان]

[مدرسیه متصل تربیه مک منظره می]

La Mausolée Mouzafferiddin à Kir-chehir.

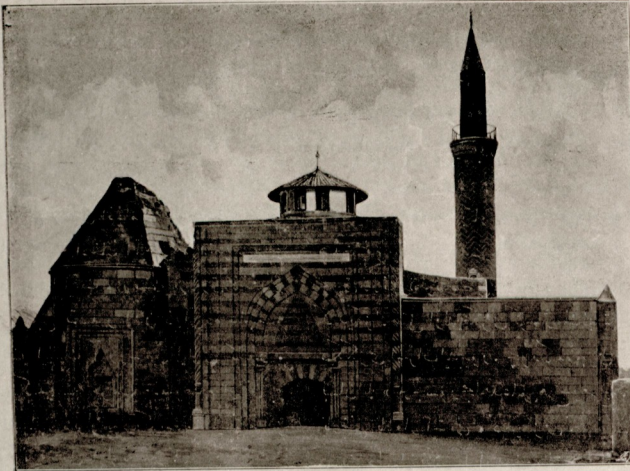
عبارت قالسه یا کلش بر اساسه استناد اتمش
 اولور . بو بخشده سزک وثیقۀ اهلیکنز
 حقکزده کی اسناداتمه کوستره جککز مقابله
 اولمق لازم کلیر . شیمدی بو ایکنجی نقطه
 نظردن باقهرق مقاله لرکزله کندیکزی
 نه صورتله مدافعه ایتدیکنزده کورهم :

« شهرت سهیله » ده هیهچ مدافعه
 اتمه مشسکز ، یاخود مدافعه به نزل ایلمه .
 مشسکز . یالکز بوقاریده موضوع بحث
 اولان اسناداتمه بولونمشسکز . صوکنده
 بن کی بر نقصان بر تلمیذ مجاهد طرفندن
 حقکزده وقوع بولجق خدمت لرک کالکزه
 دلالت ایدمکچی او عربی بیت ایله
 آکلشمسکز . « سوزی سوبله بنه باقه ،
 سوبله بن سوزه باق » حکمتی آکثریا ورد
 زبان ایدینیرسکز . بو حکمتلری یالکز کندی
 ایشکزه یارادیغی زمانی در خاطر ایدور .
 سکز ؟ تفخزی ، عظمتی تعیب ایدرسکز ؛

عابد اولان اعتراضلرکز نقطه سندن تدقیق
 ایتدک . شیمدی سزه بنه کندی بر سوزکرله
 مقابله ایدمک :

[حاصل بز غبار نقصان ایله ته دن
 طیرناغه پوشیده اولاییلر . نه باس وار . فقط
 عجا بزده کی شو تقصیرات بوشعراي عظامک ،
 بو ادبای کرامک کالته می دلالت ایدر ؟]

دیورسکز ؛ بو اساساً بحق بر فکر ،
 یالکز تطبیق ایدیلشی یا کلش . بو آلت
 مدافعه بنده سزه قارشی استعمال ایدرک
 دیورمک ؛ بن نقصانلری صایمقله سز
 کندیکزی ادعا ایتدیکم احوال دن تریه اتمش
 اولیور میسکز ؛ اگر ادبای جدیده مزک
 کالربنه دلالت یالکز سزده کی نقصانلری
 تعداددن عبارت قالسه میدی بودالات پک
 بی اساس اولوردی . فقط اولنلرک مزبتلری
 سزکده تحت اعتراف کزده در . کذلک سزک
 حجت اقتدار کزده بنده کی نقصانلری تعداددن

[قير شهرنده امرای سلجوقيه دن جاجه بك جامع شرافى]
La Mosquée Djadé-Bey à Kir-chéhir.

هم اتحال ايدر ، هم موفق اوله مازسه قصور ايكي قات اولور . اتحال ادوب او قوتورسه قصورلك بريسن دن تخلص كرسيان ايدر ، اصل اساسليسن دن هيچ بر وجهه قورتوله ماز ؛ اتحال عيبي ينه حالييله طورور . هانكي مترك آروپا افكار و آتارندن استفاضه ، اتحال ايمه ديكمز سؤالنه كلنجه : آروپا آثار وافكارندن هيمن استفاده ايدبورز . چونكه بوكون علم و حكمت اوراده در . استفاده ايدبورز ، ايمكده مجبورز . فقط اتحال ايمبورز . بن اتحال ايمشسه م كوستريكنز . باشقه بريسيده اتحال ايمشسه ينه كوستريكنز . هم باشقه - لرينك عيبي سزك ايجون مدار معذرت اولورمي ؛ يازديكنز مقاله لرده مأخذ كوستر - سه كز نه اولور ؛ خدمت كز ، مقصد كز بر نقصانمي كالر ؛ مقصد كز غرضسز ، عوضسز خدمت ايسه مأخذ تصريحن دن هيچ بر فائق چيكماز ؛ فقط مقصد خدمتله برابر عالم كورومتك ، — فصل تكرار ايمه يم ؟ — شهرت سهيله فائز ائق اولونجه طيبي مأخذ بياني حسابيه كز . باقكز سز بول بورژنك زولا مقاله سنى مجموعه ابوالضياه يازديكنز . بوني نقل ايدميلياردكنز ، و نقل ايتديكنز ايجون بك ائ ايتديكنز ، بوندن طولاي شايان تشكر سگز . فقط ايشك ايجنده باشقه بر نقطه ، — سزى ايجنده دن فصل سويله يم ؟ — باشقه بر ترا كسزلك وار . سز بول بورژنك فرانسز هيت اجتماعيه سى حقتده كي او تدقيقاتي كنديكز اجرا ايمش ، بول بورژنك بوتون افكار وملاحظاتي كنديكز ايمش كي حركت ايتديكنز . بالكنز بول بورژنك لانتجه ايراد ايتديكي جمله ي « بول بورژنك ديديكى كى : الخ ... » ديه رك بر عربيه بيت ايله افهام ايلديكنز . بويله اولونجه مقاله نك سائر قسمارى هب سزك نتيجه تبمكز ، بالكنز او نقطه بول بورژنك ازى اولدى . ايشته اتحال بوراده در ، ايشته بوراسى عييدر . دلكي على كمال بك ؟ .. باقكز ، شيميدى نخطز ايتدم . هانوتونك فرانسه اقاده ميسنه قبولي

مناسبتيله مشاراليه حقتده بر مقاله كز واردى . اونك نارنجنده كي ريشلوياله و بقتور هوغو نك تياتر وسنده كي ريشلويي مقابسه ايدبورديكنز . بونده او صورته اداره كلام ايلبورديكنز كه مقاله نك فرانسز جه سنى او قومامش اولانار : « ماشاه ، على كمال بك نه وقوفى چوجوق ! باقكز نهل بيلبور ، بر بئندن ديكر بئنه نه درجه وقوف ايله آتالورا » ديه جكلردى . حالبوكه او استطراده فيغارونك باشنده كي مقاله ده مندرج ايدى ، او بيلكده مقاله صاحبك ، يعنى رودنياخك ايدى . ايشته سز هر كسك ، — فقط حقيقتنه واقف اوليان هر كسك — نظر تقدير و توجهنى جلب ايجون بوكوچوكلكلره عرض افتقار ايمكدن كنديكزى منع ايدم بورسكز . طارلمايكز ، هر كسك ، هم مترك قصورلر من وار . كوروربورسكز كه ناستهزا نيتدم ، نه تجاوز . مادام كه طوغرو سوزره طارلسايه جغز ، مادام كه اصل ترقيتسك بويله برى بر يترك قصورلر ني بولرق كمال خلوص ايله كوستر مَك صورتيه قابل اوله جغه قائلز ، اويله ايسه انصاف ايدرك ، بر آز آجى اولمله برابر بو اخططارى حسن تلقى بيوربورركز . حقتزده كي سوزلرم بر ارچه شدتلى دوشدى ، سزى جدا ايجتدى ايسه معذور كوروكز ؛ فقط اعتراف ايديكز كه بوكا سز ، كنديكز سبب اولديكنز . چونكه نه وقتدن برى بغير حق « اجيش بوجوش ادبا ، مكتب چو - جوقلر » كي تجاوزانده بولونيور ، لافيردى ي بك يوكسكدن سويلبورديكنز ...

سزه « برمسلك اختييارى كلفتن دن وارسته قالمشدر . » ديمشدم . بوكا هيچ جواب ورميورسكز . عجباياكلشعي دوشوندم ؟ بركون بزه اديان دن بحث ايدر كن ايرتسى كون « جدى شيرله اشتغال ايدلم ، بونلك اهميتى يوقدر ! » ديديكز . صوكره چوق كچم دن اهميتى اوليان شيرله تكرار كنديكز باشلاديكز . يالانمى ؟

سزه « عددجه كئير اولان بر صنف قارئيك حسن توجهنى جلب ايمكى اقصاى امال بيلبور » ديمشدم . بوكاده جواب ورمه مشكز . فقط بن بو فكرمى رد ايمشكز فرض ايدرك اثبات ايدم . بونك ايجون ده يازبلر كز دن استدلال ايمك لازم . اويله ايسه اوزاغه كينميرك ينه اوسوك ايكي مقاله كزى پيش تدقيقه آلم .

« شهرت سهيله » به باشلاركن :

[انسان بو درجه اختراعاته مقتدر اولقدن صوكره ناجى مرحومى « واقف هيچ برشى » ديه تحقيره جرأت ايمش . چوقى ؟]

دشمسکز. هر کسک ناجی به ناسل بر اعتمادی اولدیغنه واقفسکز. بونک ایچون هان ابلك لاقردیده بن ناجی علمینده بولونش اولدیغی اخطار ایدره اکثرت قارئیی علمیه حاضر لامقا ایستور. ناجی مدافعی کوزوکه درک اولرک کندیگز مه میانی نامینه چالشیورسکز. هیچ بوقدن اقدامک علوم لسانیه محرر فاضلی بنجه ادخال اتمه کزده کندیگز مه بر ظهیر پیدا اتمک، وفضله اولهرق فاضل مومی الیهی تقدیر ایدن ذوقی ده علمیه تحریک ابلمک آرزوسندن ایبری کلپور. بی، گندیسه حرمت مخصوصه اولان بو ذاتک علمینده بولونیور کوسترمک ایسته کهز باشقه نه به حمل اولونه بیلیر؟

بن اقدام قارئیری بی خبر برکروه کپی تلقی ایدیکمی اولدرمه کزک سببی ده بودگیدر؟ بن اوله شی سوبله دمی؟ سوبله مدبکم حالده بکا بونی عزو اتمک «ای قارئیر، باقکز، قارشیمده کی آدم سزه بی خبرلک، بی ووقولق اسناد ایدیورا» دییه رک هرکی علمیه اغضاب اتمک، صوکره اولرک مدافعی کورونرک توجه و تقدیر جاب ابلمک ایچون دکلده نه ایچوندر؟

هله :

[برقاچ سنه دن بری مطبوعاتی تولدیران اوصیفه صحیفه اشعارک طارانس، طارنیسه صبح الباقی بالفرض استاد اکرمک بته حقه بر مزارلق عالی منظومه سنه بدل اولوی؟ بوتون یازیلرکز، اسلوبکز، آثارک بر آرایه کتیرله مثلا طارنک ریئی طوته بیلیری؟]

دییه رک کویا اکرم وحامد طرفداری اوله کز او محترم استادلری طارنتمه دن بو سوزکزه جواب و بریله منظرندمه بولونه کزدرن بودفده اولرک جناح حمایتنه، اولرک توجهنه صغنه رق وارد اوله جق مقابله به بر سپر صاعقه آرامق احتیاجی حس اتمه کزدرن نشئت اتمه مشمیدر؟ فقط ایچمزه کیمسه نک کاله، اکرمه، حامده بشدک دیدیکمی کوردیکز می؟ بونرک، بواج ده ای ادبک آچدیغی طرز تجددی تعقیب الیه افتخار ایدیکمی اقتضا ایدیکیه سوبله مکدن کری قالدقی که بوله بر مقایسه به لزوم کورویورسکز؟ توفیق فکرت بک «ایکی سوز» بی البته کورمشمسکز در.

ادبیات جدیده مک منشأ و اساسلری حقه دکی مقاله ناچیزی ده ایسته او قودیکز. بونرده، سائر مقاله لره استادلر مزک قدرت مسلمه دایه نلرینه قارش، حاشا، رش و امیدر؟ بز، شبان ادبای جدیدی بو استادلر له مقایسه ایدیکمی؟

ایسته، اقدام، بکاوردیککز او جوابک هیئت عمومی سی حقیقت حالی آکلامیه جق بر جوق قارئیر نظرندمه حق قازانق، بو بنجه ده کندیگزک حقیق اولدیغکزی کوسترمک ایسته. دییکزکی اشراق ایدیور. چونکه مستهزی بر لسان ایله و میرجسور مجاهد علمی هر ج و مرج، تاریخی نارماز ایددی، دیدیکز می، بونرک آرقق دلیل فلان آرایه رق هان: «او، ماشاءاه، یارس بخاری اوله بر یازمش، جاهدی اوله بر یاد اتمش که صورمه... لکن، نه اقتدار!» دییه جک بری دوشونویورسکز. بوله جقه بن طوغرو سوزلری مستخفا. فدن چکنم یورسکز؛ چونکه عظمت نفسکزه مغلوب اولیور، همه حال حقیق کورونمک ایستویورسکز. بوش، بی دلیل لاقردیلردن، تعریضلردن بیقان بر زمرة منوره قلیسه لک سوزلرکزه برهان طلب ایده جک برینه ده اهمیت ورمیورسکز.

ادبای جدیده ایله استهزا و تزیفدن خالی قلمادیغکز حالده بنه متصل «شخصه اعتراض یوق، افکاره، آثاره اعتراض ایدیورم». جمله سنی تکرار اتمه کزده بنه اوظاهر بینان نظرندمه حسق قازانق ایچوندر. زیرا اولرک یالکز بولافلره باقرق «باق ماشاءاه نه طرف منقد!» دییه جک بری امید ایدیورسکز. فقط بونده آدانیورسکز. او زانده اولدیغکز ایچون حقکزه سوبله بن سوزلری ایستمیورسکز. احبا کزده سزی بولردن خبردار ائیورلر دیمک اوله جق. قازانق ایسته دیککز حالده غائب ایدیورسکز. فرض ایدم که هایدی نائل امل اولدیکز، نه چیقه جق؟ حقسز تجاورلر انسانی نه قدر متاز ایدره موقسمز تقدیرلره ادرجه بلکه ده زباده متأثر اتمکدن خالی قالیری؟ بوله ظاهر بین

بر جوق کسب لره مظهر ستایشی اولمقله نصل مثلند اوله یله جکسکز؟ بونلر ایچون قناعت وجدانیه کزی نصل فدا ایدمک، یله یله بیاغی حالره، معامله لره نصل تنزل ایدم. جکسکز؟ بو اهمتسز شهرت سهیلینی استحقاق ایدیکز، مطالبات وجدانیه کزی ممنون اتمک ایچون چالشیکز. بیلیرسکزه انسان هر طرفدن، هر طرف غافلدن کوره جکی اعتراضلر، تحقیرلر، شتملر آره سنده کندی وجدانک مظهر تقدیری اولور، هیچ برشی اغورنده قناعت وجدانیه نی فدا اتمیه رک طوغرونی سوبله مکدن، مدافه اتمکدن چکنیمه مش اولدیغی، بوتون ناموسلو قلبلرک کندیسه برار بولوندیغی حس ایدره بوندن بونرک لذت، بوندن بونرک تسلی و مکافات بوله ماز و یالکز بوله بر سسی ایله ایدیلان خدمت مشر اولور. ایسته بوقظه دکی فکرم.

اکر «بن شیمدی به قدر هپ بوله یایدم» دیرسه کز صوصارم. چونکه بکا عائد بر شی دکلدک، صرف وجدان بر مسئله در. ایسته دیککز کبی حرکتده طبیی مختارسکز. یالکز سوق کلام و مخالفت ایله بوسطرلری ده یازدم.

***

شیمدی اوچنجی نقطه یه کلم: بونده علی العموم ادبیات و ادبای جدیده حقه ده اعتراضلرکز، شکایتلرکز وار.

اولا، شیمدی به قدر برقاچ کره درمیان ایدیککز شکایتی بنه تکرار ایدره ادبای جدیده مک اسل کندی مسلک لرنده، مثلا دو قورلرده، مهندسلرکده، معمارلرده، حاصلی اصل مسلک لرنده نقره، ترقی ایدم جک برینه ادبیات ایله اشتغال ایدره رک او بلند ذکارتی بو چیقه ماز و ایدمه بر یاد ایدلکارتی سوبلیورسکز. بوجهت محتاج تأملدر. بر مسلک نصل اختیار ایدیلر، بیلیرسکز. برچو جوغک آتای بابای اوغلم دو قور اولسون، اوغلم کاتب اولسون، اوغلم عسکر اولسون دیرلر، طونارلر چوچنی کندی ایسته دکلری مکتبه و پرلر.

چوجوق اوشنك نسيب ايتديكي بومكتنبد
 اپي كوتو تحصيل ايدرك ديپلومه آير ،
 چيقار ؛ دوقور ، كانب ، عسكرو اولور .
 كنديسنك نه استمدادي اولديغي دوشونوب
 طاشنبدق اوكا كوره تحصيلي اداره اتمز .
 ذاتاً چوجوقلقدمة بوني تفريقده قادر
 اولماز . اونيم مساعده ايتسدي بن
 بوكون پارلاق قليجلى رضابط اوله ققدم .
 حالوكه شيمدي حس ايديورم كه بويه
 اولسدي عثمالي اردوسنده بندن عاجز بر
 ضابط زور بولونه قجدي . والحاصل
 چوجوقلقدمة مسلك اتخاى بزم بداختيار
 واقدارمزده دكلدر . سوكره بو بويوبده
 كندى فكر مزه صاحب اولديغوزه
 زمان بر مسلك اتخاب ايديوروز .
 بناءً عليه سز بوكون ادباى جديده دن ايكي
 دوقوره : « دوقورلنكزه بافكنز ؛ آثار
 ادبيه يازمايكنز » ديه مسكز ، ديمكه حقكز
 اولماز . شيمدي بز بو سؤالي سزه توجه ايدرك
 صورسه قه : سز كه نهمسلككز وار ، باقم؟
 آرو ياده بولويورديكز ، نچون بر مسلك اتخاب
 اتمديكز ؟ نچون هر شيدن بنجه قالقشديكز ؟
 هم بوكون سابه شاهانه اديشته بروكسل سفارت
 سنيهي كتابي ايله بكام بيوزلديكز ؛
 ديمك كه مسلككز سفارت كتابتيدر . نچون
 بومسلكده چالشميور ، نچون يازيلركزي
 بومسلك دائر سنده حصر ايتيورسكز ؟
 نچون باشقه شيلره ، هر شيه قاريشيورسكز ؟
 فقط رجاً ايدرم ، سوزلرمي ياكلش
 آكلامق ايتسه ميكنز . بو سؤاللري سزي
 الزام ايجون ، كندى سوزلركزله كندى
 ادعا كزي جرح ايجون ايراد ايديوروم .
 يوقسه شيمديلك يك اختصاص طرفداري
 دكم . چونكه بيليرسكز كه تقسيم مساعي ترقى
 مدنيله قابل اوله سيلمش بو ترقى ايله ميسوفاً
 متناسب اوله رفق تايد ايلمشدر . بن بوكون
 بوتون قام ايله ادبيات عاشقم ؛ فقط خدمتي
 ترك ايله بوتون بوتون ادبيات اتساب
 ايدم بيوروم . زيرا شيمديكي حاليه غزنه چيلك
 بي بسله يميز . بناءً عليه ياشامق ايجون
 باشقه بر جهت تعيش بولمغه مجبوروم . بو
 مجبوريت هر كس ايجون وارددر . هر كس
 السده نه بولومتش ايسه ، دوقورلوق ،

كابلك ، عسكركل ، اونى محافظه مجبور
 اوليور . بو حقيقتلري سزده بيلمز دكلسكز .
 فقط ادعا كزك صورتاً طوغزو كورونه چكنه
 واقف اولديغكز ايجون همان اورتيه سور .
 مكدن چكنميورسكز . ايشته بويه ، هر
 سوز كزك حكمتي عدده چكثير اولان ظاهر .
 بينانك تقدير وتوجهي ، طرفكيزلكني
 جلب اتمك مقصدينه مبتني بولويور . برده :
 [اوبر علوم وفنونك معياري ، محكي ،
 اساسي وارددر . آندره ذره قدر خطا ،
 جزئي خلطيات درحال مباحته ميدانه چيقار ،
 فيرلار ، درحال مباحته ميدانه قويار . ادبياتده
 ايسه شعر نامنه خاطر وخياله صيفماز ياولر
 يومورطلازز . حكمت بدائع ديبسده اومولماز
 هذيانلرده يوزرز ، يوززده ينه نه حكمي وار ،
 ادب كچييز .]
 ديهرك ادبيات ميلمزي ادبياتده
 قصورلرك بللي اوله مامسي حكتمه اسناد
 ايديورسكز . بوسوزلرك سزك قلمكز دن
 چيغمش اولمنده شهيم وار . نصل ، على
 كمال بك ، علوم وفنونك معياري ، محكي ،
 اساسي وارده ادبياتك ، حكمت بداييك
 معياري ، محكي ، اساسي بوقى ؟ بونلري
 سزى سويليورسكز ؟ ادبياتده ذره قدر
 خطا ، جزئي خلطيات ظاهره چيغماز ،
 اويله مي ؟ . هم سز زم علوم وفونى استخفاف
 ايتديكمزي نه دن بيليورسكز ؟
 [اوتوز بييك منظومه سويليورزده بر
 صرف ، برنجو ، برتايخ ، برعلم ثروت ، حقوق
 دول يازموروز . يازانلريز يوق ... بر پارچه
 اشعار ، ادبيات بر طرف ايدلديكي حالده غريك تجليات
 عاليه سندن جان هيچ بريته واقف دكلز .
 حالوكه اشعاره ، ادبيات كنجبه قدر بوجهان
 عرفانده نهل وارددر ! فقط حق الانصاف
 دوشونيليرسه بو عرصده علوم وفنون اولانجه
 نه ادبيات اولور ، نه اشعار اولور ؛ اولسه ده
 ايشته شومعارضين كرامك اشعارى ، ادبياتي كي
 اولور كه خلاصه الخلاصه : كلم كلم لايفع مفهوم
 عاميانه سندن عبارتدر . بتون شوعلما ، شوفلا
 اولماييدي غريك اوييوك شاعريلى بشيرميدى ؟]
 دييورسكز . شوادعا كزي ده كورم :
 اك اول معارضين كرامى يعنى ادباى جديده
 علوم وفنون دن نيهره ، يالكر ادبيات شويله
 بر پارچه واقف عد ايديورسكز .
 بولكورتيلره سبب اولان مقاله حقيرانه مده

بالتاسه سويلديكم كي بومعارضين كرامك
 يعنى ادباى جديده نك هيسى مكتب كورمش ،
 منتظم نالهارده تربيه المشردر . بناءً عليه
 بوكون بزم مملكتتزه علوم وفونونه كسب
 و عوف اتمك نه درجهيه قدر ممكن ايسه بونلر
 او درجه سنى كورمشلر ، اوقومشلر ،
 على الاعلى امتحانلر ورمشلر ، شهادتنامه لر
 المشردر . مکتبدن چيقدقدن سوكرده ده
 علوم اخلاقيه وسياسيه ايله اشتغال اتمكلاربنه
 ناصل . ناليه حك ايديورسكز ؟ غزنه لرده
 بونلره دار مقاله لري كورولمه مسيله مي؟ هه مات!
 هيت اجتماعه مزك اتمجده بر صرف ، برنجو ،
 بر تاريخ ، بر علم ثروت ، حقوق دول كتابي
 يازان بولنما سندن ادباى جديده ايجون
 تعباحت ترتب ايدر ؟ اونى ده باشقيلري
 يادسين ، سز يازيكز . سز شيمدي به قدر
 بوكتابلردن برى نه يازما ديكز ؟ ميدانه
 قويديقكز اثرلر ادبيات حقيقيه درسارلينك
 ترجمه مسيله قادين مكتوبلري ، ذوليك
 ازدواجي ، ايكي همشيره دكلگي ؟ بكنمديككز
 ادباى جديده بونلرك دها ايلرلى باياماشلر .
 ميدر ؟ هر كسك اختصاصى ، نتيه هانكي
 شعبه معرفته عائد ايسه اولك اثرني ميدانه
 قويار . ادباى جديده شيمدي برده صرف ،
 تاريخ ، حقوق دول يازمقلمه مي مكلف
 طونه چغز ؟ يازمغه قالقشملر ايتدانه سزك
 — همده بوقدمه بچق — دوچار ترميكنز
 اولمايه چقلمى ؟ بر دوقورك ، بر قابودلك
 شعر يازمى مغاير مسلك كورديككز حالده
 علم تروندن بحث اتمسنى موافقى كوره چكسكز ؟
 ديديم كي بونى ده باشقيلري يادسين .
 ذاتاً ترقى اوله اولمازمى ؟ بر سزك نقصاي
 ديكر من تلافى اتميه چكسى ؟ قوص فوجه
 امت اتمجده حالاً الى قلم توانلري استخفاف
 ايتديكى سويليورديكز ، حالوكه اتمجزه ده
 يعنى بتون تكرارده بر جدى ككتاب يازم .
 بيله چك ذالك مفقود اولديغى ادعا اتمكلا
 بو تحقيرى سز اتمش اوليورميسكز ؟
 « اشعاره ، ادبيات كلاجيه قدر بوجهان
 عرفانده نهل وارددر ! » دييورسكز .
 بوسيلميه چك بريشى ؟ بونى بز بيلميورمى بز؟
 ايشته ينه تكرار اتمك دن چكئيميه چكم :
 بوجهلر كرنده بعض قارئاره ، بافكز ، على

(صنایع نفیسه دن نابلو : حجاب عصمتقروشانه)

کمال بك ندرين دوشونپور ، نه طوغرو سويليور ، ديديرتمك آرزوسى استتمام اولونيور . هم بونى كيمه قارشى سويليه بوسركن ؟ سزه بزدن برى جيقدىده وارسه ادبيات . يوقسه ادبيات ديديمى ؟ اون طوقوزنجي عصر علوم وفنون عصريدر ، فكرينى نسره قولكزده سى ايتيوريمى ؟ حكمت بدابع مقاله لرئده ترقبات مدنیه و علميه نك مترافق اولدينى — آوروپا حكما سنك اثرلرينه استاد ايدرك — ائانه چايشان بن دكلگييم ؟ ينه حكمت بدابع مقاله لرئده مسلكمى شوصورتله كوسترميوريمى : ... آوروپان استفاده : ايته ادباى جديده نك الكاساسلى . الكشولو رابطه اثنالافى بوقته در . اوروپايى طوغرودن طوغروه تفليدكل ، آوروپان بوتون عالم انسانيته قابل تطبيق قواعدعموميه آله جق ، صوكره بونلر زمانزه ، مكنازه ، استمداده كوره بزه مى نمرله حصوله كتيهرجك . مثلا صنعت ندر ، بوندن مقصد نه اوله بيلير . بونك قاعده لرى ندر ، آوروپا مشاهير ادبى نه صورتله چايشمشار ، نيمائق ايسته مشاردرد ، نه صورتله حركت ايتكلرى زمان موفق اولمشلردرد ؟ ايته بورالرى كورولرك ، كوسترلرك ، علوم وفونك ترقبات حاضرهمى تعقيب اولونورق استمداد مى داره سننده بورتقيات بزه ده حصوله كله جكدر ...

سز بوقكرده دكلگيسكن ؟ بو خط حركتى تعقيب ايدن محررله وجدان منصفكز نصل قائل اوليورده علوم وفونى هيچه صايبورلر ديورسكن . معنائى ادبى ، فرداى ادبى هيچه دوشونم بن آدملر بوقكرده ، بومسلكده مى اولور ؟ مجموعه مزه جدا عرفان ، كال نانه بر مقاله كچيرمورمشز . بو مقاله لرئدن مقصدكز علوم اخلاقه وسياسيه عائد اولانلر ايسه اولك حكمتى سويله مك لزوم بوق . طوغرودن طوغروه ادبيات عائد اولانلر ايجنده اهميتى ، جدى برمقاله يه تصادف ايتديكيزى سويله مك ايتيورسه كز ، انصاف ايتكيز ، فكرنك ، بنايك سائر رفيلر نك مصاحبه ادبى لرى

اوقوماديكيزمى ؟ رؤفك اوقدر سى و تبع محصولى اولان « تكامل تقيدى » تعقيب ايتيورميسكن ؟ تقيدك ، صنعتك ماهيتى ، غايه سنى آكلامغه ، آكلامغه احتياجى جز بوقى ؟ اكر بونلر ده قصور ، نقصان وارسه اصلاح و اكال ايتكيز . برسى اخوتكارانه ايله نتيجه مطلوبه نى استحصاله چايشه م . يوقسه سز : « برطاقم اجيش بوجوش ادبا علمى هرج ومرج ، تاريخى نامارا ايتيورلر . اومولماز هذيانلر ده يوزيبورلر ، ياولر بومورظلايبورلر ... » ديهه استخفافارده ، استهزارد بولونديجه بومقصد اله ايتيلير ، بوحس اخوت تأسس ايد بيليرمى ؟ تعريضاتك كيمك طرفدن باشلايدىنى دوشونسه كز آ . ابتدا جناب شهاب الدينك مكتب رساله سننده باصيلان شعرلر يله استهزايه قالشديلر . ايته اوكوندن اعتبارآ مهاجمات اكديك اولمادى . هر كس آغزبنه كللى سويله دى . بزدن هيچ كيمسه بزىكى براديات تأسس ايتك ديه افتخار ايتديكى حالده ، بالهكس ادبيات حاضرهمك اصل ادبيات صحیحهمزك ايقاظندن عبارت بولوندينى اقرار ايتكيز حالده ينه سزى بر فرقه معتزله افرنج پرستان عد ايلمكه اصرار ايتديلر . چونكه ايشك ايجنده باشقه بر مقصد وار ايدى . بز بونلر هان هيچ بريسنه سس چيقسارمادق . آرده مقاله ايتديكيزده اولدى ؛ فقط سوزلرمزى آكلامامقده دوام ايله زم سويله مديكيز لاقردبارى زه اسناد ايتديلر ؛ صوكره ينه بونلرى رد و جرح ده اثبات اقتدار ايتديلر . باقه كز آ ، سز يله زه نملر اسناد ايتديكيز : نفيسانه فخرلر ده بولنيورلر ، ديدكيز . بونلردن بر مثال كوستره كز نه اولوردى .

— ۲۶ مائس ، ۱۳۱۲ —

عاش :

— كونده براتحال —

على كمال بكه

اقدامك اوليكى كونكى نسخهمسنده « رئيس حكومتك كتابلرى » عنوانيله بر مصاحبه كزى اوقودم . البته سراينده و بربان عمومى بالويه كيتمشسكن ؛ رئيس حكومتك كتابلرى كورمشسكن ! ..

سزى زريف ايمك مقصدنده اولسه بدم البته بالوسنده ايجديكيزى روايت ايتديكيز شامپايلارى ، شروبارى بلكه رؤيده سكورمش اوله حكمتى اعلان ايتكيز باشلايدىق شو موافق زمين اوزرئده برخيى لاقردى - ويلردم . فقط بويله بر معامله دن هيچ بر شى حاصل اولمايه جغنى بيلديكم ايجون يوقارىكى حسب حالده قوللايدىم لسان مخالفتى محافظله ايدرك مزكله براز دها قونوشه جقم .

سال حال افرنجى مارتك اونجى پنجشنبه كونى پارسده اتشبار ايتش اولان فيشارو

ايشته ، على كمال بك ، سزه هر دورلو قصد تچهيل و زريفدن عارى بر حسب حال كه جدال دكل . اميد ايدرم كه سوزلرمى سوء تفسير وتلقى ايتز ، رنجيده اولماز سنكز . چايشسكن ، طبيعى آروپاده آرق اعلا فرانسزجه ده اوكرنمشسكزدر . جدى بر خدمت نيتنده ايسه كز برمسلكه استبابيله

غزته سنك ايلك محيغه سنك او چنجي ستونك
اورته رنده «رئيس حكومتك كتيخانه سي»
La bibliothèque du président عنواني
بر مقاله واركة اقدامه اولكي كون او قوديف
مقاله كن بورادن — نه ديهيم بيلم كه، هايدى
ترجهمي سويليم — انشيلشدر . اوبالويه
كيدن فيغارو محرريدن ؛ رئيس حكومتك كتا-
بلرني كورنده فيغارو محرريدن . سز ، اقدام
مخاري ، آردهن ايكي بچق آبي متجاوز
بر زمان مرور ايدنيروب فيغارو دكي مقاله نك
درسماعت قارنر بجه اترق او بوتولش

— هيچ بر بالو بوكا مانع اوله ماز . فليقس
فور جنابلري بتون سنه هر كون على الصباح
ساعت بشده قالفارلر ، بيقيانيرلر ، تراش اولورلر ،
صوكره ايكي اوج ساعت بومأمنده چاليشيرلر ..
بوئشاده آنلري تعجيز ايتك ممنوعدر . كتابلريله
باش باشه ويرلر ، اوقورلر . بومكاله دن صوكره
آرقداشم چيكيويوردى . قولاغته اوصوله جق :
« شوكتابلري كوره مني بز ، نه لردن عبارتدر »
ديدم بوسوزى مباشر ايشتدى ، هان پرده ني
قاله بره زق :

... مرد يوني چيقمش ، مادام فليقس-
فورك صالوندن كچمشم . كوشيه اصابت
ايدن كوزل بر او طه نك اشيكينده توقف
ايتدم . بر قار بر خدمه بو او طه نك مدخلنه
نظارت ايدنيور كچي كورونمكده ايدى .
« دخولي ممنوع بر قايدن ايچرى كيرمك
خواهشى انسالنده در حال بيدا اوليور .
محافظه صوردم :

— بورايه كيرلزمى ؟
— هاى هاى اقدم ، بتون دائرلر
آچيقدنر .

— بيوركن ، كيركن ، بوكجه هر طرف
كشاده در . ديدى . بزده بيوك بر انبساط ايله
دائردهن ايچرى طالع . عربلر : (المره يعرف
بقرينه) ، فرانسرلر ايسه غالباً :
Dis-moi qui tu hantes, je te dirai
qui tu es.
ديرلر . تر كرك ايسه : « اوزوم اوزومه
باقرق قرارير » كي رفته عائد منلري وار اما
بالخاصه شو مقامده نه ديدكلري ايسه خاطر مه
كليور . نه ايسه دورم زده انسان فاضل ايچون
اك خوش ، اك امين قرين كتاب دكلينز ؟

— بو او طه ندر ؟
— رئيس حكومتك حجره اشتغالى .
— هر كون بورايه كيرمى ؟
— يارن معتاد اولان ساعته بوراده در .
— بالويه رغا ؟
— هيچ بر بالو بوكا مانع اوله ماز .

— اقدام : ۲۷ مائيس ، ۱۳۱۲ —
بوسطارلر ده فيغارو دكي مقاله دن عينا
نقل اولنور :

رئيس حكومت بتون سنه ساعت بشده
قالفار ، دوش ييار ، تراش اولور ، بياض
فانيه دن البسه سنى كير ، بورايه ايكي اوج
ساعت كتابلريله قابانغه كير . بوئشاده
كنديسى تعجيز ايتك ممنوعدر . كندى
كنديسى ايچون چاليشير .
— اى ، رئيس حكومتك كتابلري

« ... J'avais gravi l'escalier, tra-
verné le salon de Mme Félix Faure.
Je m'étais arrêté au seuil d'une belle
pièce d'angle dont un huissier fort
important semblait surveiller l'entrée.
On a tout de suite envie de fran-
chir une porte défendue. Je demandai
au cerbère:

— كوروله بيليرمى ؟
— كيرك اقدم ، سزه سويلدم ، هر
طرف آچيقدنر .
ضرب مثل : « كيمكله بك صيق قونو-
شدغنى سويله ... الخ » در ؛ هيچ كيمسه ده
كتابلك بزم اك ايني دوستلر من اولديغه
اعتراض ايدمنز . »

— On n'entre pas ici ?
— Si fait, monsieur; tous les
appartements sont ouverts.
— Quelle est cette pièce ?
— Le cabinet de travail de M. le
président.
— Il y vient tous les jours ?
— Il y sera demain, matin, comme
à l'ordinaire.
— Malgré le bal ?
— Il n'y a pas de bal qui tienne.
M. le président se lève toute l'année
à cinq heures, passe à la douche, se
fait raser, enfille son complet de flanelle
blanche, et il vient s'enfermer ici, deux
ou trois heures, avec ses livres. Il est
interdit de le déranger à ce moment-
là : il travaille pour lui-même.
— Et on peut le voir les livres du
président ?
— Entrez, monsieur, je vous l'ai dit,
tout est ouvert.

ايشته شو عبارتلك تعيقتدن اوله بر
مدافه نك قابل اوله مائه جنى آكلاشيلير .
سز ، فيغارونك مقاله سنى آتش ، « آم
من الشمر و حالانه ، ده ديد بلكز كي اوكا
بر لون مى ويرم شسكنز ، هم باقنر ، فيغارو-
نك مقاله سنى بوبله بويار ككن — دها
طوغر وسى قارئين عتايه نك كوزلرني
بويامنه چاليشير ككن — كندى طبيعتنر ،
او عظمتي ، كوستر شى سون ، هر چه باد-
آباد تقدر وتوجه جلب ايتك ، همه حال

— On n'entre pas ici ?
— Si fait, monsieur; tous les
appartements sont ouverts.
— Quelle est cette pièce ?
— Le cabinet de travail de M. le
président.
— Il y vient tous les jours ?
— Il y sera demain, matin, comme
à l'ordinaire.
— Malgré le bal ?
— Il n'y a pas de bal qui tienne.
M. le président se lève toute l'année
à cinq heures, passe à la douche, se
fait raser, enfille son complet de flanelle
blanche, et il vient s'enfermer ici, deux
ou trois heures, avec ses livres. Il est
interdit de le déranger à ce moment-
là : il travaille pour lui-même.
— Et on peut le voir les livres du
président ?
— Entrez, monsieur, je vous l'ai dit,
tout est ouvert.
« Dis-moi qui tu hante » affirme
le proverbe ... et nul ne conteste que
les livres ne soient nos meilleurs amis.
برده شو فرانسنرجه نك عينا ترجمه سى
اوقوبالم :

اوله جغه حكوم بردكدن صوكره اوبالويه
كند بكنز كتمش ، او كتابلري كند بكنز
كورمش كي طاورانه رق قارئين عتايه ني
اغفال ايدنيور سكنز . سيلم اما ، ظن ايدنر كه
بوحر ك عيب كي تلقى اولونمايدنر .

شيمدى احتمالك كند بكنزى مدافه
ايچون : فيغارو محررى اوبالوده بولنشمه
بنده بولوندم ؛ كتيخانه ني كز مشمه ، بنده
كزدم ؛ بو تصادفده باعث استعجاب برنى
وارى ؟ درسكنز . بو مدافه ميدان
بر اتمام ، سزك اقدامه دكي مقاله كركلر فيغارو
محررينك مقاله سى اساس طوتوله رق
اوبدورلش اولديقى انيات ايتك ايچون
ايشته دليل كوستريوروم . شو آتدمه كي سطرلر
اقدامه دكي يازديغنر مقاله برك يارچه سيدر :

[... اولا اطرافى شوبله بر طولاشدم .
شخصاً بيله بكنز ، طائيدنمزن سياسيون ،
ادبايى ، فضلايى آرادق ، كوزدن كچيردك ..
صوكره مرد بواندن يوقارى چيقرق مادام
(فليقس فور) لك صالونى زيارت ايله دك ..
بزم كي دها براق زيارت خيارد وارى . بتون
اودائرة ممتشمه ني ايسه سير ايتك دن صوكره
سز من برجرمك او كنه كلدك .. قاوده برنوع
مباشر طور بيبوردى : بوجره به كيرمك يسايقدنر ؟
ديه آندن صودق . « خير ، اقدم ، بتون
دائرلر ، بجره لر بوكجه كشاده در » جواني
آلدق ...

— بوجره ده نه واردر ؟
— بو او طه رئيس حكومتك بت الماسعيسيدر .
— رئيس هر كون بورايه كيرمى ؟
— يارن ساعت آلتبه بر معتاد بو قاپودن
كير .
— بو اقسامكى بالويه رغا ؟

شهرت سهله قازانق ایسته من طبیعتکرده
کندیسی کوسترمش :

[شخصاً بیدکمن، طانیذیغز سیاسیونی، ادابی، فضایی آراق، کوزدن کچردک ... § اومطنطن، او عتمتم کتیخانه کوزیک اوکنه کلپور، آغزیمک صوی آقیوردی .. آه بو کتاب مراق، بلکهده برعتلدر .]

عبارلری فرانسجه اصلده موجود اولمادیغی حالده سزی بیلمه من بعض قارئلرکزه « علی کالک باق نه بو بوک آدمارده بیایورمش ! » ، « نه این شیلره مراق ایدیورمش ! » دیدیمک هوسنه مغلوب اولهرق بونی علاوه ایتمشکزر . سوکره ، ینه وقوف جزئی اتمخانبک کوزلری معلومات وفیره کزله قاماشدیرمق ایچون هان او عربجه منلی قوشمش . برده « غالباً فرانسزدرده بومقامده شویله دیرلر » دییه بر چالم صادره قدن سوکره فیغاروده کوردیککزر منلی هان یازمشکزر .

دها ، فیغارو محریرنک شو ندقیقی ده
کندیکره اسناد ایدیورسکزر :

[... ینه هیبز برعتماد رئیس حکومتک اوکندن برر بر کچرک چیدقک ، کیتدک . تحفدر : (فلیفس فور) حضرتلری اوکترندن کچرکن انسانه اوله تسم ایدیورلر ، اوله نوازش کوستریورلرکه کویسانه لردن بری هرکسه آشنالقلری وارد . غرور وعظمت صاحبی ، مبتلای شهرت بری اولسه شوزاتک بو ایتسام ملتغانه منی کوزنجه : « هیچ شیهه یوق بی طانیور » حکمنی درحال ویرر ...]

— اقام : ۲۷ مارس ، ۱۶۱۲ —

فیغارو محریرده شویله دیور :

« ... J'avais, comme tous les invités, défilé devant le Président de la République et en échange de mon salut, reçu cet aimable sourire qui fait qu'en sortant plus d'un se dit : — "Tiens... est-ce qu'il aurait entendu parler de moi, M. le président ? Est-ce qu'il me connaîtrait ? »

عیناً ترجمه سی :

« بن ده ، بوتون دعوتلیلر کی ، رئیس حکومتک اوکندن کچمش وسلامته مقابل اوسوملی تسمه مظهر اولمشدمکه بوکاباقهرق طیشاری جیقارکن برچوق کشی کندی کندیته :

— وای .. عجبارئیس حکومت بندن بحث ایلدیکنی طویدی می ؟ عجب بی طانیور می ؟ دیر .
هم تحفدرکه فیغارو محریرده رئیس حکومتک این اوطه سنده ایکنجی نیقولا ایله اوچنجی آلکساندرک رسملری بولوندیغی سوبله مکله اکتفا ایتمش ، سزده بر فرانسز قلمندن فرانسز بولتیقه منی کوزیه تیه لره ایلری به سورولون بونفصیلاندن باشقه منه دقت ایتمه مشکزر ؛ نه اولوردی سزده هیچ اولمازسه یازی ماصه سنک رنگنی ، اوزرنده نه بولوندیغی بزه سوبله ایکنز ؛ سزک دکل بوایش اوطه منی کورمک ، اوبالوبه سیله کتد . یکنزی مقاله کز عیناً کوستریور . مقاله کزده الیزه سرایی کیدوب طولاشمش بر آدمک برده جکی تفصیلاندن اثر وار می ؟ دبدبه ، طنطنه هپ مکملدی ، دییه بیایورسکزر . بو بولوی استانبولده بریبی تهریف ایتسه ییدی اوده طبیعی بوبله دییه جکدی . مادام فلیکس فورک صالونی ایچون « دائرة محتمشه » دن باشقه برشی دییه میورسکزر . بونک البته بوبله اوله جغنی الیزه می کورمده دن بزیله بوراده بیلیرز . فقط بچون اودا ترمی ذکر ایدرکن مثلا برنابلودن ، باشقه اوافاچق برشیدئن بحث ایدم میورسکزر ؟ چونکه کتیمه مشکزر ، چونکه کورمه مشکزر ، چونکه فیغارو محریرده فرانسزلی بوکی تفصیلاندن مستغنی بولهرق بولنه دائر برشی سوبله ممش .

فیغارو محریرنکده امور حقوقیه ومالیه یه عائد کتابلری ندقیقه وقتی قالماش . سزکده عینی کتابلری ندقیقه وقتکزر قالماش . هان هان اناسک : غالباً آرقداشکزر فیغارو محریر ایتمش ؛ دییه جکی کلپور . فقط بوبله اولسه ییدی ، هر لاقردیکز دن کندیکنزی نظر مزده بوبومک ، بوکسکتمک آرزولری ، حرصلری طاشسارکن ، بو مقاله کزده متوفی موسیو « شفر » ایله اولان مناسبتکزی احطار ایتمه کز دخی بونی آکلایرکن فیغارو محریرنک شرف رفاقته اورولده نه قدر اهمیت کسب ایتدیککزی بز کم ایستانبولده شامپانیالر ایچمه من

عاجزلرک نظر غبطه سنه طبیعی چارباردیکز . بزه اورویاچه نه قدر بوبوک ، اهمیتلی برذات اولدیکنزی آکلایه رقی بو عجز مزله حضور . رکزده ازابردک .

شیمدی ، علی کالک ، بر آدم بوبله بر مقاله منی نه ایچون یازار ؟ اوله ، بزه الیزه بالوسنی آکلاتق ، بزی فرانسز لک احوال وعاداتندن خبردار ایتک ایچون . مقاله کز بوخدمتی ایضا ایدمز ، چونکه بالو حقتده هیچ تفصیلات ور میور . ثانیاً فرانسه رئیس حکومتک خصوصی کتیخاننده نه کتابلر موجود اولدیغی آکلاتق ، مراق وتبع صاحب لری خبردار ایده رک بومفید کتابلرک اشتراسته سوق ایتک ایچون . مقاله کز بوخدمتی بدرجه به قدر اضا ایدیور . واصل یتکزرک بو کتابلری کوسترمکن عبارت اولدیغی ده کتاب اسمارندن بعضیلر . ینک آلتنه قاتالوغارده کورولن تفصیلات قییلدن برقاچ سطر علاوه ایتمه کز دن آکلا . شیلپور . عجبسا بونی فیغارودن ترجمه ایتدیککزی سوبله ممش اولسه ییکز بونتیجه حاصل اولمازی ایدی ؛ بز فرانسه رئیس حکومتک کتیخانه سنده کی کتابلری اوکره تمزی ایلدک ؟ صانییرمه مع زیاده اوکره نیردک ؛ زرا فیغارونک مقاله سنده اسامی مندرج اولدیغی حالده حقارنده جزئی بر معلوما تکز سیله اولمادیغی ایچون تصریح دن واز کچدیککزر دها برطاقم کتابلری ده ذکر ایتمش اولوردیکز . دیمک که ایضا ایتک ایستدیکر خدمت ترجمه صورتیه دها مکمل اولهرق وجوده کله سیله جکدی . سز بوندن زیاده کندیکنزک الیزه بالورینه کندیکنزکی ، هانی شو استانبولده هیچ کیسه منک ایچمه دیک شامپانیلری ، شروبلری ایچدیککزی ، برچوق ادبا ، فضلاء ، حکما طانیذیغز منی ، کتابلره ایه چوق مراقکز اولدیغی ، بو مراق سائقه سیله او لطیف موسیقی بی ، رقصی بر اهرق رئیس حکومتک نه کتابلری اولدیغی ندقیق ایله وقت کچیردیککزی ظن ایتدیرمک ، بوبله چه حککزده قارئلرکزه بوبوک بر فکر ویرمک

نظر اعتباره آلهرق انای بشری بر طاقم
عرقله آیرمشلر وهرعرقک بنیه سنی ،
مزاجتی ، تشکلات بدنیه سنی آری آری
تدقیق ایشلردر . عرق ایض ، عرق
اصفر ، عرق اسود کبی باشلیجه رنگلری
اعتبارله بری برندن تفریق اولان انسان
کوملرندن بحث ایدن علمه « علم انساب »
دیشلردر . هرعرقک برطاقم شعبه لری ،
فامیلاری ، قوملری واردر . کرک عرقله
ایله حاصل اولان مناسبت ملز دینلن برطاقم
شعبه لری میدانه کتیره رک نوع بی بشری
بری برینه گرفت قیلمشدر . بر عرقک ،
بر قومک ، بر فامیلیانک خواص مشترکه
ویمیزسته مرور ازمان واعصار ایله خلل
کله بیله جکی « مدنیت » نام عمومیسه
کوسترلمک استیلان « تدقیقات عمومیه » نک
تأثیری ، بکدیگرکله مناسبات عرقیه واجتماعیه ک
توسیحی سایه سنده انسانلرک بری برینه
بکزه بیجکی وخواص میزه نوعیه سنی غائب
ایده بیله جکی خاطره کله بیلیر ...

بحث ایتمک استدیکنز نقطه بی بر آزدها
آجیق سویلیلم : دور قدیمده اک زیاده
شهرت آلان و مینای مدینتک اساسی وضع
ایدنلر صره سنده کوریلن مصریلرک ،
آتوریلرک بنیه جه ، تشکلات عضویه جه ،
علائم وجهیه جه برصفت میزومی وار ایدی .
انار مدینه و صنایعی می اورویا مدینت
حاضره سنک اساسی اولدیغنده شبه اولمیان
قدیم یونانیلرله رومالیلردهده بو قوملره
مخصوص برتشکل بدن ، بوجه ، برجه ،
براض ، والحاصل برتناسب مشهود ایدی .
یونانستان قدیم روما دورلرندن قالب
موزملرک اقدیمتدار بررکی اولان رسم
وهیکلتراشلق کبی صنایع نفیسه ده حالا نمونه
انسان ایدیلن هیکلرک تدقیقیله بو دورلرک
کوزلرینه دایر بر فکر سلالم حاصل ایتمک
ورومالیرلرک ، یونانیلرک کندیلرینه خاص
تناسب بدنی علائم وجهیه سنی تامشا ایلمک
ممکندر . حتی بو تدقیق و تامشا بیکلرجه سنه
کچاکیکی حالده حالانسان ووقف حیرت ایدر .

ادنه ژاندارمه قوماندانی سعادتلو مخلص
باشا حضرتلری
Son Excellence Mouhils Pacha.

صیحه قینیله

علم انساب — عروق بشرده اختلاف —
ترقیات مدینه — مرور اعصار و ازمان —
اقلمک بنیه به ، مزاجه ، شخصه تأثیری —
(لومپروزو) نک مطالعاتی — آب و هوا و زمین
— اصنافک کندینه کوره شخصی — صنایع
نفیسه و شخصیت — طرز حیات و صورت
معیشتک انسانلر اوزرینه تأثیری — هوتانولر
و دودلر .

انسانلر آرمسنده آز جوق بر فرق
وار . دنیاده بری برینه تماماً مشابه ایکی
انسان بولمق همان غیر ممکندر ، درلر .
بوده طوغرودر . میلیونرجه ، میلیارلرجه
انسانلر فرد اعتبارله نظر اعتباره آتیرسه
اعضانک ، علائم وجهیه نک آهنک و تناسبنده
قوه فاطره اولیه بر خارقه کوسترمش که بر
برجنسه ، برقومه منسوب اولان انسانلرک
افرادلی آرمسنده بر فرق حاصل ایتمش ،
هر شخصه کندینه خاص برسیا و برمشدر .
بونکه برابر انسانلرک بر قسمی آرمسنده
بعض خواص مشترکه و میزه بولنیور و بولنری
بر جوق جهنلرله بری برینه مشابه کوسترور .
مثلا بمضارینک رنگی ، کیکلرینک بیجی ،
قدوقاتی بری برینه بکزیور ؛ آغز لری ،
دوداقلری ، جبه لری ، یناقلری کوزلری
والحاصل علائم وجهیه لری آرمسنده بر
مناسبت بولنیور .
برطاقم انسانلرک رنگی بیاض ایسه
دیگرینک باقره چالور ، بشقه بر قسملک
سیاه بولنیور . اشته بوبله خواص مشترکه بی

مقصودنی تعقیب ایتدیکنز ایچون ایشته بو
یالانلره ، اتخاللره دوشیور ، شهرت سهیله
قازانمق ایسته دیکه کولونج اولیورسکنز .
هابدی فرض ایدهلم که بزیده ، هر کسی ده
آلدانیکز ؛ بک مهم ، بوبوک ، معلوماتلی بر
ذات اولدیغکزه عالی ایسانلر دیکز ؛ عیجا
وجدانکزی ده آلدانه بیله جکمیسنز ؟

— ۲۹ مایس —

محمد
حسین

ایته می هامش :

علی کمال بکه

آلمانلر دن موسیو روملک فرانسلر
حقتنده یازدی بی بر کتسابه دایر بو کونکی
اقدامده مندرج مصاحبه کز ، فرانسلرجه
ییلنلرک آثار علیه کزنی مطالعه دن مستقی
اولدقلرینه دایر اولجه سوبله دیکم سوزک اک
سوک بر دلایلدر . چونکه اونلر موسیو
ژول لومترک بومقاله سنی یته ۲۰ مارت سنه ۹۸
تاریخی فیغارو غزته سنده او قومشاردر .

— ۳۰ مایس —

ع . ج .

شعر

بلسیقلت

اوجار ، اوجار کبی قوملر ، چنلر اوستنده
کچن شونازه قادین برنومه هوسات ؛
آیافارنده قانادلرله صانکه عشق وحیات
اوجار ، اوجار کبی قوملر ، چنلر اوستنده .
مشام روحه امل لغتنده نشر ایدیور
تن رقیق بهارک اثر تکهتی ؛
شقای تزه تره رک سینه طراوتی
پیرل پیرل اوچبور ، متصل اوچوب کیدیور ..
اوت ، اوچوب کیدیور ؛ سوکره پرغرور و غرام
زمینه رسم ایله برنازللی خط استفهام ؛
« کوزل دکلی شوالم ، باق ؟ » دیور ... الحق
کوزل بتون بو دوشلر ، کوزل بو جاذبه لر ،
کوزل ؛ فقط بوتهالک نهدر دکله اکر
حیاتی برقاچ آدمی فضلّه قوشدیروب بورمق ؟
— ۳۰ مایس ، ۱۳۱۴ —
نوفیس فکرت

کوزلرینک مایلیکی خواص میزه سندن عد اولان آنغولاساقون عرقدن برعاه مدت مدیده ایالیانک حار برملکتده اقامتله صاحلرینک سیاهلادیفی . کوزلرینک رنگی قوبولاشدیفی مشهور اولور .

اوتودن ری موسویله اسناد اولان بعض خصائل حتی بعض امراض وار . بولرده تشکلات عضویه بشقه برصورتده کوریلور . حال بویه ایکن ایالیاده ، فرانسه عصرلردن بری اقامت ایدن موسویله اختلاط عرق و مناسبت نیسیدن کندیلر بری صاقه حق صورتده تمیش ایش اولدقلری حالده یینه کندیلر نده ایالیانله ، یاخود فرانسه زمره برمشاهت حاصل اولور .

بوتدقیقات نظر اعتباره آلدرسه مناسبت عرقیه نك — مورخین وبعض مؤلفین طرفدن درمیان اولسان فکره مخالف اولهرق — ظن اولدیفی قدر تأثیر کوستر مدیکنی تصدیق ایتمکله برابر بوتأثیری ازاله ایدجک برقوق بولدیفی ده تخمین ایتدیرر . بوقوت . مؤثرات طبیعیه در : آب و هوا ، اقلیم ، قابلیت ارضیه کبی .

ایتالیانک آب و هواسیله فرانسه نك اقلیمی بشقه در . فقط عصرلردن بری بورالده فوق العاده ترقیات حصوله کیش اولدیفی حالده اقلیم بو ترقیاتدن متأثر اوله ماز . بورالده ساکن اولانلر آب و هوایک ، اقلیمک تأثیراته تبعیتدن کندی آلهماز . بو اویله تأثیراندرکه ترقیات مدینه نك ده . مناسبت عرقیه نك ده ، اختلاط کده حکمتی ازاله ایدور . بورالده باشامش اولانلر ، حالا یشایانلر هوایک ، منطه نك ، دائرة محیطه نك تأثیریه همان برطرزده تمیش ایش — احوال طبیعیه اعتباریه — برصورتده عمر کچیر مشدر . اصلاً بورالی اولدیفی حالده بورایه کلوب تمکن ایلدرده بوقوة طبیعیه نك حکم و تأثیریه نابع اولوب بیهلری ، مزاجلری ، عضویت شخصیله بری تبدیل ایتمشدر . اقلیم وطبیعت انسانه تمیش ایچون برطریق اراهه ایتدیکی ، مثلاً شامده مسکون اقوام زیاده ات بدکلری واقایم حاره و معتدله ده همه حال

عرق قدیمک حالا نمونه لری قائم و باقی اولدیفی حکم ایتمک لازم کایور .

علم منافع الاعضا و علم احوال روح حقیقه تدقیقاتیه و فضل و عرفاتیله مشتهر اولان « لومبروزو » تدقیقات عرقیه حقیقه بر مقاله نشر ایدهدرک بوماده بی اثبات درجه سنده ایضاح ایلمشدر .

یولیوس قیصر غالار حقیقه یازدیفی بر اثرده بوقومک آلیشه غایت میال اولدیفی ، ششمیه قایلدیفی ، بوکون انقشدرله قبول ایتدیکی شی بارین دم و تقسیم ایلدیکنی ، کوچک برسبیله حریه قیام ایدوب مغلوب اولنجه جسارت و متانتی غائب ایتدیکنی سوبامش ایدی . بوکونکی فرانسه لریک اخلاق و طبایعیه بو تعریف تماماً مطابقدر . غالار حقیقه اثر یازان مؤلفلردن بری ده « بولرده خفت مشرب وار ایدی . غرورلری غیر قابل تدای برعلت حکمنده بولتیوردی . سوزدن خوشلانیلر ، سوزده قایلیرلردی . » دیمشدر . فرانسه لریک شمدی بو تعریفک حکمتی اثبات ایچورلری ؟ حالبوکه غال قطعه سی رومالیرک ، غولرک یای استیلایی اتسده ازلش ، بوقوم اقوام مختلفه ایله اختلاط ایدکیش ، فرض و تخمینیه کوره اوصاف اصلیه سستی غائب ایدجک دوره ل کچیر مشدر .

ایتالیاده دخی تدقیقات اجرا اولمش... قدیمده فلورانسه لیلر جدیت طبع ایله ممتاز ، علامت وجهیه لر نده بو جدیتله توافق ایدن آثار مشهور ایدی . فلورانسه ده روما دورندن قالش اولان هیکلر معاینه ایلش ، بولری تراش ایدن صنعتکار صانکه حال حاضرده فلورانسه کوبلی دایرلری نمونه انخاد ایش... دور قدیمده کی فلورانسه لیلرله شمدیکیلر آرسنده اوقدر مشاهت وار . طبع و مزاج دخی بودرجه ده توافق ایدور . بو حالده مناسبت قومیه نك ، اختلاطک ، ترقیات مدینه نك تأثیری زرده قالدی ؟

تدقیقی عکسی جهندن اجرا ایتمکده ممکن . مثلاً اوتودن بری صاحلرینک صاریلیقی .

شمدی تصور اوله نیلیرکه قدیم یونانیلر برطاقم انقلاباته اوغرا مشلر ، اقوام سارتمک استیلاسه هدف اولمشلر ، عصرلردن بری اختلاطک تأثیریه بیهلری ، شکل و سیلری دکشدر مشلردر . یعنی آرده قدیم یونانیلرک « مثال بحیم » ی غائب اولمشدر . رومالیرده بویه . فرانسه لریک اصلری اولان غالرک اخلاق و طبایعی ، بیهلری ، شکل و سیلری ایله بوکونکی فرانسه لریک آرسنده بر فرق بولنق ضروری عد ایدیلر . بعض مورخلر ، بو دور اخیره ده کل . بر ایکی عصر اول بیلر بر قومه مخصوص اولان خصائل و خواص میزه نك غائب اولدیفی و بیه نك ، علامت وجهیه نك — کرک فساد اخلاق و کرک اقوام سارته ایله اختلاط سببیه — تبدله اوغرا دیفی ادعا ایتمشدر . مثلاً ایکی یونانستان و روما مؤلفلردن بر طاقی یونانیلرک و رومالیرک عرقیه خال کدیکی ومدیتده پیشوای عالم اولان بوقوملرده کندیلرینه مختص اولان اوصافک زائل اولدیفی فکری ده اوزمانده اورتیه قوبولمشدری .

مرور زمانک ترقیات مدینه بی بادی اولدیفی غیر منکر در . ترقیات مدینه نك اخلاقه ، بیه ، طرز میشته تأثیری ده محققدر . قدیم یونانیلر ، رومالیر ، غالر دور فتوحانده بر جوق اقوام ایله مناسبت کسیده وه درلو اختلاطده بولملری اعتبارله ده شخصلری ، مزاجلری تغییره اوغرا ایتمشدر . بورا سده قبول اوله نیلیر برنقده در .

تدقیقات تاریخیه ده بونی کوستر بور . لکن بعض ارباب فن شو صولک زمانلرده علم انساب اوزرینه اجرا ایتکلری تدقیقات ایله بوتیجهیه واصل اوله مامشدر . رومایک ، فلورانسه نك مجری کوشه .

لرنده ، یونانسانک شاعرانه موقعلرنده ، فرانسه نك اسکی غالره مسکن اولان یلرنده اویله کوزلره ، بوقوملرک دور قدیمده خاصه میزه سی دیه کوسترین اوصافی تماماً حائز اویله شخصلره تصادف اولتیور که بر

ینه تأثیرات طبیعی التنده خواص میزه‌سنی ضایع ایده‌بیلیر .

۲۰ . صاوس

بر عثمانی ضابطنک

آفریقا صحرای کیرنده سیاحتی

و

شیخ سنوسی ایله ملاقاتی

[۳۵۴ نومورونوخنه‌دن بری مابعد]

اسیر تجارتی منع اولونه‌دن اول خیلی کوله و جاریه اخراج اولنورایدی . بوندن باشقه یک چوقق تهرندی دخی چقار . وادایده‌اهالی احرار وعیید اوله رق ایکی قسمدر . عیید قسمی اقوام غیرمسلمه ووحشیه ایله وقوع بولان محاربه‌لرده اغتنام ایدلنلرله بولنرک انالسایدر .

ایوم حکمدار بالاده اسمی سبق ایدن سید یوسفدر .

بوحوالیده‌مقدملری منازعه‌حکومتی منع ایتمک داعیه‌سیله حکمدارلرک بعض حرکات ووحشیه‌ده بولندقلری کورولمشه‌ده خاندان حکمراینک سنوسیلرله مناسبت پیدا ایتمدیکی زماندئیری اوکی عادات غیرمضیه اورتدن قالمقشدر . ایوم وادایکله هر طرفنده برچوقق علماوفضلا کورلیدیکی کبی حاکم ده متوالیاسید سنوی ایله محاربه‌ده بولنه‌رق اوروخوصوصاتنده رای ومطالعه سنی آیر . سنوسیلرک بوممالکده خدمات معنوبه‌لردن باشقه ماده‌ده خیلی خدمتاری مشهوددر . ازجمله بوقسم صحرائک باشلیجه شهره تجارت وحیاتی اولان وادای - کفره - بتغنازی خطی وقته امنیتسز- لکدن ناشی اونبش سنه قدر معطل ومنقطع قالمش ایکن سیدسنوسی حضر تارنیک بدرلری طرفندن کشادینه بذل همت اولنمش وسید مشارالیه‌ده مؤخرأ متاعب سفریه صحرائی تحقیف مقصد خیریه کفره ایله قاچانغا آره . سنه مصارفی کندی طرفندن تسویه اولنلق اوزره بشرا نامنده بر قویو قازدرمشدر . یول ایوم طریق السیدی السنوی نامیله یاد اولنقده‌در . بو طریق اوزرنده جاری اولان

زیاده‌جه سزیه انهماک کوسرتلیدیکی کبی مسلکک ، طرز حیاتک بیه شخصیته تأثیری واردر . رساملرک ، حکایه نویسلرک ، احوال بشریه‌نی تدقیق ایله اشتغال ایدلنرک محمول فکر وهنری اولان آتارده‌ده ، عالم حیاندده کوریلورک بر مسلکده اولان انسانلر آره‌سننده بیه‌جه ، شخصیتجه آز فرق وار . مثلاً بانکرلر دنیانک هر طرفنده بری برینه بکزه‌دیکی کبی مصر قدیم کاهنلری ایله اینه‌روز راهبلی آره‌سننده برجهت مشاهبت بولنیور . بده مسلکک تأثیرنه محمول اوله‌بیلیر . عین مسلکک عین طرز حیاتی ایجاب ایده‌رک شخصیته تأثیر کوسترسه براقیم انسانی برصورت تعییشه سوق ایلوب بوتأثیری مع زیاده کوستره‌منی ؟

بو حال سلسله حیوانات ونساننده مشهوددر . اقالیم حازه بیه مخصوص نباتات اقالیم معتدلهه یتشدیریلیرسه اوصافی غائب ایدیور . اساساً آکل اللحم اولان وصفوق یرلرده یشایان حیوانات معتدل اقلیملرده آکل النبات صنفنه باقلاشهرق بنه‌سننده‌ده آز چوقق برتبدیل کوستریور . بده اقلیمک عضویته نه‌درجه قوتانی بر تأثیری بولندیقی اثبات ایدر . دولر اقالیم حازه حیوانتدنددر . دولرک آرقه‌سننده کی هور کوچسلی طیبیمون حرارتک تأثیری وآرقه‌لرنده طه - شیدقلری بوکک تصدیق ایله حصوله گلش برکتله شحمیه عد ایدیورلر . جنوی آمریقاد مسکون « هوانتو » نسوانتک آرقه جهتمده قویروق کبی عارضلر کوریلور . بونی‌ده « هوانتو » قایدارینیک چوجققلری دائماً آرقه‌لرنده طاشیمسنه وبویوک ایله حرارتک تأثیری برلشهرک آرقه‌ده برکتله حاصل ایتمسه حمل ایدیورلر .

والحاصل تأثیرات طبیعی مناسبات قومیه‌نی حکمسنز براقوب بر عرقه اوصاف اصلیه‌سنی محافظه ایستدیرهرک بز قوت کوستردیکی کبی یشقه برقومه منسوب اولان برعائله تبدیل مسکن ایده‌رک بشقه بر اقالیم التنده یشامغه آلیشیرسه پک آز زمانده

امنیت و اسایش حقیقه عقله حیرت وبره‌جک درجه‌ده اولوب بوکونکی کونده دنیانک اک متمدن محللرنده بو درجه امنیت بوقدر دینه‌بیلیر . طرابلس تجاری هب بو یولی ترجیح ایتمکدن بجزاً بتغنازی به بورادن سودانه کیدرلر . سائر حکومت سودانیه کبی وادای حکمدارنیک مقام اقدس خلافت عظمایه و دولت ابد مدت علیسه به اولان محبت وحرمتی اکلامتی ایچون بالذات کیدوب کلن تجار معتبردن ایستدیکم برایی قهرمه‌نی شورایه‌درج ایتمک کایدر : وادایده حکمدارک والده‌می « الموما » لقبیه موسوم اولوب کندیسنه مخصوص خدم وحشیمی وارددر . بر یردن برره کیمک ایچون آنه ییندیکی زمان یوزلرله کوله اسب‌سوار اوله‌رق معیتده کیدر وبالطبع موسی البهایه منسوب اولانلر بدرجه‌یه قدر ممتاز ومرعی الحاطر- درلر . بوندن برقاچ سنه مقدم وادایک مقر حکومتی اولان اباشا شهری خارجنده تبعه دولت علیه‌دن بتغنازلی برناجر النده شهردن مباحیه ایلیدیکی بعض مالزمه اولدایقی حالده مملکتک خارجنده بولان قافله‌سنه کیدر ایکن قارشیسنه اوج زنجی چقه‌هرق السنده‌کی اشیایی الدقدن ماعدا بتون اوستی باشی‌صو- یغه‌باشلارلر . حکمدار مرفع اولان قصرندن بالصادف دورین واسطه‌سیله اوچته‌نی سیر ایتمکله مشغول بولندیغندن بوحالی کورور ، فوق‌العاده متأثر اوله‌رق درحال طور برانلردن [یاورلردن] برنی برق خاطف سرعتیه‌له محل وقعه‌یه اعزام ایدر . زنجیلرله بولنرک دوچار غصب وسرقتلری اولان شخص حضورینه چقاریلنجه بتغنازلی به اشیاسنی اعاده ایتمدرکدن باشقه برخیلی انعام واحسانده بولنور . سباهلره کلنجه بولنرک بوزه ایچه ایچیه سرخوش اولدقدن صکره بوقسه‌له جرأت ایستدکلری و اوچنسک‌ده المومالک یعنی حکمدارک کندی والده‌سنک خواص اتباعندن اولدقلری تین ایتمدیکی حالده بلازرد اوچسک‌ده اقباع جرم ایستکلری نقطه‌ده بولنان براغچه صلب ایملرینی امر ایلر . الموما وقعه‌دن خبردار

اولهوق مرقومارك عفونى التماس ايتك اوزره حكمداره باش خادمنى كونددر . حكمدار ، مرقومارك نعدى ايتدكلى شخص خليفه روى زمينك تبسمى واورانك غريب و مسافرى اولديقتدن عفولرى جهته كيمك شوبله طورسون بالذات والدهسى طرفندن كلوب توسط ايتمه ابدى كنديسنى ده برلكده صاب ايتديره چكى باش خادمه سوبلمش و زنجيرلى عبرة للناس بردار ايتدريمشدر .

واداى اهالىسى غايت جسور و جنگاور اولوب موتى نظر حقارت واستخفاف ايله تاقى ايدرلر . محكوم اعدام اولانلر بيله ميدان سياسته سوق اولنوركن اصلا اثر فتور و خشيت كوسترمه مرك اطرافلرندكى محافظلك ياننده كيدن خصم ، اقربا و اجارلر ايله صحبت ايدم ايدم ، عاداتا كوله كوله كيدرلر . حتى « قورقودن دماغى قورودى » ديديرمك ايجون اغزلبننه هر زمان قوللاندقلى تونون آلوب آنى مضغ ايدرلر ، توكورلر . حكم اعدام كنديلر بيله تبليغ ايدلر بى زمان عفولرى طب ايتدكلى كى صوك دملبننه قدر « السلطان عدل ، السلطان عدل ! » ديهرك قهارلرندكى حكمت قرين حق و عدالت اولديغى اعتراف و اعلان ايلرلر . شايد برى اعدام اولنجى زمان خوف و ناس كوستور ايسه بو حالى بسون افراد عالمه و علاقاتنه عيب و عار عظيم اولور .

فقره آيه دخى واداي حاكمك تبه شاهانندن اولان طرابلس وبنغازى اهالىسى حقدى حسن نظر و معامله سنى اراشه ايدمك و قعه لر ددر :

بركون ر قاچ طرابلسلى ايله بر قاچ سودانى ارمسندنه منازعه ظهور ايدمرك غوغايه منجر اولور و طرابلسلاردن برى برنجى نى قتل ايدر . واداي حكمدار لر ينك ابا و اجدادندن منتقل و موروث عادات و عهوده رعایت اجمارى شروط رياستلرندن اولوب تبه غنايهيك وقايه اعتبار و حياتى ده بو عهدو جله سندن بولمقله حكمدار ، مقتولك دى اولوق اوزره كندى اموالندن ورتمنه

او كوز ، قوبون ، دوه وسائر ويره رك طرابلسلى نى محافظلر ايله حدود عثمانيه قدر سالما اخراج ايلر . كقرمده اولسون ، وادايده وياساىر بلاد سودانيه اولسون بيع وشرا اكثرنا ايقه ايله دكل اشيا و حيوانات مبادله سيله وقوع بولمقدهدر .

آلبش و برشده واحد قياى « قاطعيه » دينلن قماشك برطوبيدركه بوقاش پاموقدن قبا صورتده نسج اولنش قالينجه بر بزدر ، بهر طوبندن ازكك ويا قادين ايجون بروى كوملكى چيقار . هر شيتك و حتى ياره مك قيجى بيله قاطعيه كوره حساب و اعتبار ايديلير . مثلا « بر چوال خرمانا نيدر ؟ » ديه صورولورسه « بر قاطعيه ايدر . » و « بر زبال نيدر ؟ » ديسرسه « بر چيق قاطعيه ايدر . » جوانى ايتير .

بورارده اك جوق رواج بولان سكه افريقاى شالينك اكثر بللارنده اولديغى كى « ماريا ترما » و بنغازيده و بدويلر مياننده ابوطيره ناميله معروف اولان ريالدر كه مجيده دن درت بش غروش اكسيك اولديغى حالده سودانده مجيده دن زياده و آندن بهالى ويا آنكله مساوى اولهوق تداول ايديلور . حتى وقتيله بعض تجار سودانه خبلى ريال ادخال ايدمرك مجيده مقابلنده ورمشدر و آلدقلى مجيده لرى ساحله نقل ايله بو مبادله دن بر جوق كار ايتشدر .

برده شوققرمى ديكله يكلز : طرابلس غرب تجارندن اولوب واداي ، بورتو و سائر ممالك سودانيه كيدمرك اورالردن الدينى اتمه نى بالذات مانسنتره ، لوندربه كوتورمكله مألوف برذات بركون حايده درت آلتونه بر سلا حشور قوشاغى مباحه ايله وادايه كيدىكى زمان حكمداره هديه ايلر . حكمدار بونك نه اولديغى سؤال ايدر . تجار معيت سنبة خلافتباهى به مخصوص كسوت متمماتندن بر كراولديغى بولمجه حكمدار بونى يمن عدايده رك فوق العاده نمون اولور و تجاره اولاشوقدر قيه دوه قوشى تونى ، بر ساعت صكره شوقدر قطار فيل ديشى ،

دها صكره شوقدر آت اهدايدر . بوهدايدن آتلى اوراده وتوى ايله ديشلرى ساحله فروخت ايدمرك . مصارف نقله چيققدن صكره . ودرت آلتونلق كمرك بوزندن تمام يك عدد فرانسز ليراسى كار ايتش اولديغى تجار بالذات حكايه ايديلوردى .

واداي حكمدارى ساحله كيدوب كلن ارباب تجارندن دائمذات حضرت پادشاهينك خبر عاقبتى و دولت ابد مدت عليهك احوال و موقفاتى سؤال ايدر . ابو الطفله فقيه يوسفله كوروشديكم زمان موسى الهيك ايلك سوزى « كيف حال مولانا امير المؤمنين ايدم الله » عبارته سى ايدى .

حاكم مشاراليه بنغازى متصرفلى آرسنده واداي قوافلى واسطه سيله آصره مکتوبلر تماطى ايدمرك مناسبلك حسن دوام و جريانته غيرت اولمقده اولديغى كمال مسرت ايله مشاهده ايتدم .

بر تاريخنده وادايك بعض اشقيابى بوركو اهاليسندن ذكور و انات ايتش قدر اسير آمشلردى . فزان متصرفلى طرفندن كيفت تحير آ حكمداره اخبار ايدلسى اوزرينه بونلر تحليص ايله برلر بنه اعاده ايدلمش و مشاراليه بو صورته ده حكومت سنه به اولان ميل و رعائتى اثبات ايلمشدر . كقرمده ايكن واداي دن دها اوته ده بولنان اداموادن كمش ايكي كشى كوروب بونلره مملككلرندنه فرنگ بونلور بولمديغى سؤال ايتشم . كندى طرفلرندنه بوقه ده جنوبه طوغرى داريندا وار فر تيت ام بللره بر قاچ سياحك و رودنى ايتدكلى سوبيلدر . بوسياحرك قونفودن كمش اولدقار بنه حكم ايتدم .

— مباحه دار —

ياوران حضرت شهر ياردن

سياده ميرالاي

صاحبه المولى

احمد احسان